

ПрАТ “ВНЗ “МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ”
Навчально-науковий інститут права та безпеки імені князя Володимира Великого

МАУП

Кафедра національної безпеки

Затверджую:
Директор Інституту безпеки

Сергій МІСЕНКО

“ ” 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
Національної безпеки

Протокол № 1 від 04.08.2025 р.

Заст. зав. кафедри

Іван СЕРВЕЦЬКИЙ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПОЛІТОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА ДЕРЖАВНОСТІ»

Спеціальності: **256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)**

Освітнього рівня: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітньої програми: **«Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»**

Спеціалізація: _____

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Шейбут Денис Вікторович, — кандидат юридичних наук. доцент кафедри національної безпеки

(підпис)

Викладач:

Шейбут Денис Вікторович, — кандидат юридичних наук. доцент кафедри національної безпеки

(підпис)

Силябус розглянуто на засіданні кафедри національної безпеки

Протокол №1 від «04» 08 2025р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Політологія та охорона державності
Шифр та назва спеціальності	КЗ Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	5 кредита/150 год Лекції : 34 Семінарські заняття: 34 Самостійна робота студентів: 82
Терміни вивчення дисципліни	V семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/assets/files/kafedra/nacbezpeka/sylabus-b/vstup-do-specialnosti-nacionalna-bezpeka.pdf

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

<i>Шейбут Денис Вікторович</i>	
Науковий ступінь	кандидат юридичних наук
Вчене звання	
Посада	доцент кафедри національної безпеки
Дисципліни, які викладає НПП	Політологія та охорона державності
Напрями наукових досліджень	Освіта, безпека освіти
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: https://orcid.org/0009-0003-0434-0985 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=WJATEXUAAAAJ
Контактна інформація викладача:	
Е-mail:	
Контактний тел.	+380507417375
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-bezpeki-prat-vnz-maup/nacionalna-bezpeka/shejbut.html

1.1 Анотація курсу.

Курс «Політологія та охорона державності» є обов'язковою дисципліною для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності). Курс вивчається протягом 5 семестру обсягом 5 кредитів ECTS (лекції – 34 год., семінарські заняття – 34 год., самостійна робота студентів – 82 годин) та знайомить здобувачів із політичною системою суспільства, інститутами влади, механізмами державного управління, а також стратегіями охорони конституційного ладу та суверенітету в умовах сучасних викликів і загроз національній безпеці України.

1.2 Предмет вивчення курсу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є політична система та її структурні елементи, закономірності функціонування публічної влади, інституційні та нормативно-правові основи охорони державності, а також механізми взаємодії державних і недержавних суб'єктів у процесі забезпечення політичної стабільності та стійкості держави. Опрацювання змісту дисципліни спрямоване на формування у здобувачів фахового розуміння політичних процесів, необхідного для коректного аналізу загроз державному суверенітету та ефективного застосування концептуальних підходів у навчальних і практикоорієнтованих ситуаціях забезпечення національної безпеки.

1.3 Метою викладання навчальної дисципліни «Політологія та охорона державності» є формування у здобувачів системи фундаментальних знань про політичні явища, природу державної влади, а також про теоретичні й практичні засади охорони державності як ключового складника національної безпеки. Вивчення курсу має забезпечити набуття професійних компетентностей, необхідних для системного аналізу політичної обстановки, розуміння логіки ухвалення державних рішень в умовах криз, прогнозування політичних ризиків, а також ідентифікації та нейтралізації дестабілізаційних впливів на конституційний лад і територіальну цілісність.

1.4 Завдання: поглиблене засвоєння понятійно-категоріального апарату політичної науки та концептуальних основ охорони державності; забезпечення знань про сутність, структуру та функції політичної системи, роль держави як головного інституту публічної влади; розкриття механізмів формування державної політики у сфері безпеки та функціонування демократичних інститутів; формування цілісного уявлення про сучасні загрози політичній стабільності, ризики повалення конституційного ладу, гібридні впливи, а також про базові механізми їх попередження і нейтралізації; набуття навичок аналізу політичних процесів, оцінки стану політичної безпеки держави та застосування отриманих знань під час розв'язання типових завдань із захисту державності у практичній діяльності.

1.5 Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни:

Пререквізити:

«Історія та культура України» засвоєння фундаментальних знань про історичні етапи державотворення, еволюцію національної ідентичності та суспільних цінностей створює необхідне підґрунтя для глибокого розуміння сучасних політичних процесів та концептуальних засад охорони державного суверенітету.

«Філософія» вивчення цієї дисципліни формує абстрактне мислення, світоглядні орієнтири та розуміння базових законів розвитку суспільства, що слугує теоретичною основою для аналізу природи публічної влади, політичних систем та інституційних механізмів державного управління.

Постреквізити:

1.6 Програмні компетентності (загальні (ЗК); спеціальні (СК)):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Забезпечено дисципліною через вивчення закономірностей функціонування демократичних інститутів, механізмів захисту конституційного ладу та ролі громадянського суспільства у формуванні стійкої політичної системи.

СК3. Здатність демонструвати та використовувати знання з теорії національної безпеки, виявляти та аналізувати загрози економічній, політичній, інформаційній, воєнній, соціальній та іншим напрямкам життєдіяльності держави. Досягається шляхом опанування методів політичного аналізу, ідентифікації внутрішніх та зовнішніх загроз державному суверенітету, а також оцінки ризиків дестабілізації суспільно-політичної обстановки в країні.

1.7 Очікувані результати навчання (ПРН)

ПРН1. Організовувати професійну діяльність з дотриманням прав і свобод людини і громадянина, поваги до гідності особи, захисту її інтересів, а також законних інтересів суспільства та держави, забезпечення її суверенітету і територіальної цілісності. Реалізується через засвоєння інституційної природи охорони державності, де пріоритетом є досягнення балансу між заходами забезпечення політичної стабільності держави та неухильним дотриманням конституційних прав і свобод громадян.

ПРН2. Застосовувати культурні, духовні, моральні цінності Українського народу, історико-культурну спадщину з метою формування позитивного іміджу держави в умовах інформаційної глобалізації, розвитку власної інформаційної культури та здорового способу життя. Формується під час вивчення політичної культури, ідеологічних основ державотворення, а також механізмів протидії деструктивним інформаційно-психологічним впливам, спрямованим на розмивання національної ідентичності.

ПРН9. Формулювати та аналізувати основні напрями політики забезпечення національної безпеки, включаючи основні пріоритети національних інтересів в державі, загрози національній безпеці та їх класифікацію за сферами людської діяльності, основи забезпечення національної безпеки в основних сферах життєдіяльності. Забезпечено через детальний аналіз процесів формування та реалізації державної політики, визначення стратегічних політичних інтересів держави та класифікацію сучасних викликів конституційному ладу.

ПРН10. Моделювати окремі процеси забезпечення національної безпеки, у державній та недержавній складових, включаючи повноваження і функції суб'єктів, їх основні завдання, контроль за здійсненням ними заходів забезпечення національної безпеки. Досягається шляхом вивчення механізмів функціонування суб'єктів публічної влади,

прогнозування їхньої взаємодії під час політичних криз та розуміння процедур демократичного цивільного контролю.

ПРН16. Здійснювати необхідні правові та організаційні заходи щодо врегулювання конфліктів, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки та реалізації національних інтересів, володіти знаннями історії конфліктів та інструментами запобігання потенційним загрозам національній безпеці в конфліктних ситуаціях. Реалізується через опанування технологій політичного компромісу, інструментів врегулювання суспільно-політичних криз та методів нейтралізації радикальних проявів, що загрожують територіальній цілісності та стабільності держави.

ПРН23. Сприяти захисту економічних інтересів держави в межах своєї компетенції шляхом ідентифікації потенційних загроз, уразливостей та дестабілізаційних чинників економічній безпеці держави, моніторингу підозрілих фінансових операцій, а також розроблення обґрунтованих пропозицій щодо їх нейтралізації та вдосконалення механізмів забезпечення економічної безпеки. Формується завдяки вивченню взаємозв'язків між політикою та економікою, аналізу впливу фінансово-промислових груп на процеси ухвалення державних рішень та ідентифікації політичної корупції як фундаментальної загрози державності.

2. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПОЛІТОЛОГІЇ ТА ПРИРОДА ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Тема 1. Політологія як наука: об'єкт, предмет, категорії та функції в системі національної безпеки

Тема спрямована на формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про політичну науку, її понятійно-категоріальний апарат та методологічний інструментарій. У процесі опанування теми здобувачі засвоюють базові підходи до аналізу політичних явищ і процесів, а також набувають первинних навичок використання політичних знань для потреб зміцнення державної стійкості та національної безпеки.

Тема 2. Політична влада: сутність, механізми здійснення та проблема легітимності

Вивчення цієї теми покликане забезпечити здобувачів знаннями про природу публічної влади, її ресурси, форми та методи реалізації у суспільстві. Тема формує здатність аналізувати процеси легітимації та делегітимації влади, розуміти причини втрати суспільної довіри до державних інститутів та усвідомлювати наслідки кризи влади для політичної стабільності держави.

Тема 3. Держава як базовий інститут політичної системи суспільства

Тема спрямована на засвоєння здобувачами фундаментальних знань про походження, сутність, ознаки та функції держави як головного суб'єкта політичних відносин. Опанування теми розвиває здатність інтерпретувати концепцію державного суверенітету, аналізувати форми державного правління та територіального устрою через призму забезпечення ефективного публічного управління.

Тема 4. Політичні режими та їх вплив на забезпечення державного суверенітету

Тема спрямована на формування розуміння сутності політичних режимів, критеріїв їх класифікації та особливостей функціонування демократичних, авторитарних і тоталітарних систем. Вивчення теми забезпечує усвідомлення взаємозв'язку між типом політичного режиму та рівнем захищеності прав людини, а також розвиває здатність оцінювати стійкість різних режимів до внутрішніх і зовнішніх дестабілізаційних чинників.

Тема 5. Політичні еліти та лідерство у процесах ухвалення державно-управлінських рішень

Тема формує у здобувачів розуміння ролі політичних еліт і політичного лідерства в механізмі функціонування держави та формуванні стратегічного курсу. Вивчення теми спрямоване на засвоєння закономірностей рекрутування еліт, аналіз їхньої відповідальності за стан національної безпеки, а також ідентифікацію ризиків, пов'язаних із деградацією управлінської ланки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВИ ТА ПОЛІТИЧНА СТАБІЛЬНІСТЬ

Тема 6. Політична система суспільства: структура, функції та закономірності розвитку

Тема дає можливість засвоїти системний підхід до вивчення політики, структуру політичної системи (інституційну, нормативну, функціональну, комунікативну підсистеми) та механізми її взаємодії з навколишнім середовищем. Вивчення теми спрямоване на розвиток здатності аналізувати реакцію політичної системи на виклики, її здатність до адаптації та збереження внутрішньої цілісності.

Тема 7. Громадянське суспільство та правова держава як гарантії конституційного ладу

Тема спрямована на формування уявлення про сутність та структуру громадянського суспільства, його взаємодію з інститутами правової держави. Опанування теми дає здобувачам можливість зрозуміти механізми демократичного цивільного контролю за сектором безпеки і оборони, а також роль недержавних суб'єктів у захисті конституційного ладу.

Тема 8. Політичні партії, партійні та виборчі системи в механізмі представництва інтересів

Тема спрямована на засвоєння здобувачами базових знань про інституційні механізми політичного представництва, типологію політичних партій та виборчих систем. Вивчення теми формує уявлення про вплив виборчих процесів на оновлення влади, ризики політичної поляризації та маніпуляцій електоральними настроями.

Тема 9. Політична культура та ідеологія як чинники консолідації нації

Тема дає можливість зрозуміти значення політичної свідомості, культури та ідеології для забезпечення духовної єдності та стійкості суспільства. Вивчення теми спрямоване на формування здатності визначати деструктивні ідеологічні впливи, аналізувати інформаційні кампанії та усвідомлювати роль національної ідеї у протидії агресії.

Тема 10. Політичні конфлікти та кризи: природа, типологія та технології врегулювання

Тема спрямована на формування цілісного бачення політичного конфлікту як невід'ємної складової суспільного розвитку та потенційної загрози державності.

Опанування теми дозволяє здобувачам засвоїти методи раннього попередження криз, організаційно-правові механізми локалізації політичного протистояння та технології досягнення суспільного компромісу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ОХОРОНА ДЕРЖАВНОСТІ ТА ПРОТИДІЯ СУЧАСНИМ ПОЛІТИЧНИМ ЗАГРОЗАМ

Тема 11. Концептуальні засади охорони державності: національні інтереси та державний суверенітет

Тема допомагає сформуванню у здобувачів теоретичні знання щодо сутності охорони державності, її суб'єктів, об'єктів та нормативно-правового забезпечення. Вивчення теми спрямоване на розвиток системного мислення, необхідного для ідентифікації національних інтересів у політичній сфері та розуміння механізмів захисту конституційного ладу від насильницької зміни.

Тема 12. Гібридні війни та інформаційно-психологічний вплив як загрози політичній стабільності

Тема дає можливість засвоїти специфіку сучасних асиметричних та гібридних загроз державності, які реалізуються через політичний та інформаційний простори. Вивчення теми спрямоване на розкриття механізмів інформаційно-психологічних операцій, дезінформації та підривної діяльності, а також на формування навичок протидії таким загрозам.

Тема 13. Політичний екстремізм, тероризм та радикалізм: механізми державного реагування

Тема спрямована на формування уявлення про радикальні політичні течії, природу екстремізму та політичного тероризму як прямих загроз національній безпеці. Вивчення теми дозволяє здобувачам усвідомити алгоритми функціонування безпекових інституцій у сфері попередження, виявлення та припинення діяльності деструктивних і терористичних угруповань.

Тема 14. Тінізація політики та політична корупція як фактори руйнування державного механізму

Тема спрямована на формування у здобувачів розуміння небезпеки політичної корупції, лобізму, клептократії та впливу олігархічних структур на процес ухвалення управлінських рішень. Вивчення теми забезпечує усвідомлення необхідності забезпечення прозорості влади, підзвітності політикуму та впровадження дієвих антикорупційних механізмів.

Тема 15. Стратегії зміцнення державності та політичної стійкості України в умовах глобальних викликів

Тема спрямована на систематизацію знань щодо шляхів забезпечення політичної стабільності України в умовах воєнного стану, повоєнного відновлення та євроатлантичної інтеграції. Вивчення теми допомагає здобувачам вибудувати цілісне бачення перспектив розвитку української держави, інституційних реформ та механізмів формування стійкого до криз суспільно-політичного середовища.

3. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення аудиторних занять з елементами презентацій Microsoft PowerPoint. Вивчення окремих тем і виконання

практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

4. Форми і методи навчання

Основними формами занять із навчальної дисципліни «Політологія та охорона державності є практичні заняття та самостійна робота здобувачів вищої освіти.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-то: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, групові проєкти та кейс-завдання.

Здобувачі освіти опрацьовують інформацію з наукових, навчальних та лекційних джерел, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернет і бібліотек, під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально.

Програмою курсу також передбачено індивідуальні завдання.

5. Система оцінювання та вимоги (критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують)

Оцінювання знань здійснюється відповідно до:

1. Положення про організацію освітнього процесу в ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <https://surl.li/bpxl bj>
2. Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <http://surl.li/fkfy ye>

5-й семестр.

№ тем	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Заг.сум а балів
Робота на сем.занятті	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
Сам.робота	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
Всього										45

Підсумкове оцінювання	Сума балів за семінари	Сума балів за самостійні роботи	Модульна контрольна робота	Сума балів за екзамен	Загальна сума
	36	9	15	40	100

5.1 Відвідування та робота на семінарських (практичних) заняттях та критерії їх оцінювання

Під час вивчення курсу виконується *робота на семінарських (практичних) заняттях по кожній з тем.*

Критерії оцінювання:

правильність відповідей та розрахунків – від 0 до 3 балів;

відповідність оформлення практичних робіт вимогам – 1 бал.
(враховуються лише за умови нарахування балів за правильність відповідей).

Робота на семінарському занятті оцінюється у **4 бали**.

Максимальна кількість балів за семінарські (практичні) заняття по курсу – **36 балів**.

Зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми
1	<p>Тема 1. Політологія як наука: об'єкт, предмет, категорії та функції в системі національної безпеки</p>
	<p>Завдання: Визначити об'єкт та предмет політології у контексті національної безпеки. Скласти схему взаємозв'язку функцій політичної науки із завданнями захисту державності. Проаналізувати роль політичного аналізу у прогнозуванні загроз. Результат: Здобувачі зможуть оперувати базовими категоріями політичної науки. Вміння застосовувати політологічний інструментарій для оцінки безпекового середовища. Формування навичок теоретичного узагальнення політичних процесів. Дискусія: Обговорити межі втручання політики у сферу національної безпеки. Порівняти підходи до розуміння політики як мистецтва управління та як інструменту домінування. Розглянути етичні аспекти використання політичних технологій.</p> <p>Тема 2. Політична влада: сутність, механізми здійснення та проблема легітимності</p> <p>Завдання: Проаналізувати ресурси та механізми здійснення політичної влади. Скласти порівняльну схему типів легітимності за М. Вебером та їх проявів у сучасних умовах. Розглянути кейс втрати легітимності державною владою та наслідки для суверенітету. Результат: Здобувачі зможуть пояснювати природу владних відносин. Вміння ідентифікувати кризові явища у процесах легітимації влади. Формування навичок оцінювання стійкості владних інститутів. Дискусія: Обговорити співвідношення легальності та легітимності влади в кризових умовах. Порівняти вплив харизматичного та раціонально-легального лідерства на стабільність держави. Розглянути механізми відновлення довіри суспільства до інститутів влади.</p> <p>Тема 3. Держава як базовий інститут політичної системи суспільства</p> <p>Завдання: Визначити сутність та ключові ознаки держави як політичного інституту. Скласти схему еволюції функцій сучасної держави під впливом глобалізації.</p>

Проаналізувати співвідношення державного та народного суверенітету на прикладі Конституції України.

Результат:

Здобувачі зможуть характеризувати державу як центральний елемент політичної організації суспільства.

Вміння визначати ефективність виконання державою своїх внутрішніх і зовнішніх функцій.

Формування навичок аналізу форм державного устрою та правління.

Дискусія:

Обговорити межі державного втручання у приватне життя громадян заради національної безпеки.

Порівняти сильні та слабкі сторони унітарної та федеративної форм територіального устрою.

Розглянути проблему розмивання державного суверенітету в епоху глобалізації.

Тема 4. Політичні режими та їх вплив на забезпечення державного суверенітету

Завдання:

Проаналізувати критерії класифікації політичних режимів.

Скласти характеристику демократичного, авторитарного та тоталітарного режимів за рівнем забезпечення прав людини та стійкості до криз.

Розглянути приклад трансформації політичного режиму та її вплив на державність.

Результат:

Здобувачі зможуть ідентифікувати типи політичних режимів за їхніми сутнісними ознаками.

Вміння оцінювати вплив режиму на стан національної безпеки.

Формування навичок аналізу загроз демократичному транзиту.

Дискусія:

Обговорити, чи є авторитарний режим більш ефективним у період воєнного стану.

Порівняти механізми забезпечення політичної стабільності в демократіях та автократіях.

Розглянути ризики авторитаризації влади під приводом захисту національних інтересів.

Тема 5. Політичні еліти та лідерство у процесах ухвалення державно-управлінських рішень

Завдання:

Визначити роль політичної еліти у функціонуванні державного механізму.

Скласти схему каналів рекрутування політичної еліти в сучасній Україні.

Проаналізувати вплив стилю політичного лідерства на стратегічний курс держави.

Результат:

Здобувачі зможуть пояснювати закономірності формування та циркуляції еліт.

Вміння аналізувати відповідальність еліт за прийняття стратегічних рішень.

Формування навичок оцінювання політичного лідерства в кризових ситуаціях.

Дискусія:

Обговорити проблему деградації політичних еліт та її наслідки для безпеки держави.

Порівняти системи відкритих і закритих еліт.

Розглянути механізми протидії формуванню олігархічних структур у владі.

Тема 6. Політична система суспільства: структура, функції та закономірності розвитку

Завдання:

Проаналізувати структуру політичної системи суспільства та взаємодію її підсистем.

Скласти схему реакції політичної системи на зовнішні виклики.

Розглянути кейс системної політичної кризи та шляхи її подолання.

Результат:

Здобувачі зможуть застосовувати системний підхід до аналізу політики.

Вміння визначати фактори стабільності та дестабілізації політичної системи.

Формування навичок прогнозування політичних процесів.

Дискусія:

Обговорити здатність політичної системи України до адаптації в умовах агресії.

Порівняти закриті та відкриті політичні системи.

Розглянути наслідки дисфункції окремих інститутів для системи в цілому.

Тема 7. Громадянське суспільство та правова держава як гарантії конституційного ладу

Завдання:

Визначити сутність та структуру громадянського суспільства.

Скласти схему взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами державної влади у сфері безпеки.

Проаналізувати роль волонтерського руху як елемента стійкості держави.

Результат:

Здобувачі зможуть пояснювати взаємозв'язок правової держави та громадянського суспільства.

Вміння оцінювати дієвість демократичного цивільного контролю.

Формування навичок аналізу недержавних суб'єктів політики.

Дискусія:

Обговорити межі компромісу між громадським контролем та режимом таємності у секторі безпеки.

Порівняти патерналістську та громадянську політичну культуру.

Розглянути випадки використання громадських організацій для підривної діяльності.

Тема 8. Політичні партії, партійні та виборчі системи в механізмі представництва інтересів

Завдання:

Проаналізувати функції політичних партій у демократичному суспільстві.

Скласти опис впливу мажоритарної, пропорційної та змішаної виборчих систем на формування партійної системи.

Розглянути кейс політичної поляризації суспільства під час виборчих кампаній.

Результат:

Здобувачі зможуть класифікувати партійні та виборчі системи.

Вміння оцінювати ризики маніпулювання електоральними настроями.

Формування навичок аналізу партійних програм крізь призму національних інтересів.

Дискусія:

Обговорити вплив фінансово-промислових груп на політичні партії як загрозу державності.

Порівняти двопартійні та багатопартійні системи щодо забезпечення політичної стабільності.

Розглянути доцільність заборони антидержавних політичних партій.

Тема 9. Політична культура та ідеологія як чинники консолідації нації

Завдання:

Визначити компоненти політичної культури суспільства.

Скласти схему базових політичних ідеологій та їхнього ставлення до ролі держави.

Проаналізувати вплив національної ідеї на стійкість суспільства в умовах зовнішньої агресії.

Результат:

Здобувачі зможуть пояснювати ідеологічні основи політичних процесів.

Вміння ідентифікувати деструктивні ідеологічні наративи.

Формування навичок аналізу стану політичної свідомості населення.

Дискусія:

Обговорити, чи потрібна сучасній демократичній державі єдина державна ідеологія.

Порівняти вплив лібералізму та консерватизму на формування політики безпеки.

Розглянути технології штучного формування політичних міфів.

Тема 10. Політичні конфлікти та кризи: природа, типологія та технології врегулювання

Завдання:

Проаналізувати стадії розвитку політичного конфлікту.

Скласти схему: суб'єкти конфлікту — предмет конфлікту — методи розв'язання.

Розглянути кейс внутрішньополітичної кризи та запропонувати шляхи її врегулювання.

Результат:

Здобувачі зможуть класифікувати політичні конфлікти та кризи.

Вміння застосовувати технології політичного компромісу та консенсусу.

Формування навичок раннього попередження конфліктних ситуацій.

Дискусія:

Обговорити межі допустимого застосування державного примусу для вирішення політичного конфлікту.

Порівняти конструктивні та деструктивні наслідки політичних криз.

Розглянути роль міжнародних медіаторів у врегулюванні внутрішніх конфліктів.

Тема 11. Концептуальні засади охорони державності: національні інтереси та державний суверенітет

Завдання:

Визначити сутність охорони державності та її місце в системі національної безпеки.

Скласти схему ієрархії національних інтересів у політичній сфері.

Проаналізувати конституційно-правові механізми захисту державного суверенітету.

Результат:

Здобувачі зможуть оперувати концептуальними засадами охорони державності. Вміння ідентифікувати внутрішні та зовнішні загрози конституційному ладу. Формування навичок правового аналізу безпекових ініціатив.

Дискусія:

Обговорити співвідношення державного та народного суверенітету в контексті права на повстання.

Порівняти інструменти захисту територіальної цілісності в мирний час та в умовах воєнного стану.

Розглянути проблеми колабораціонізму як загрози державності.

Тема 12. Гібридні війни та інформаційно-психологічний вплив як загрози політичній стабільності

Завдання:

Проаналізувати складові гібридної агресії проти державної влади.

Скласти схему: мета психологічної операції — канали поширення — вразливості цільової аудиторії — заходи протидії.

Розглянути приклад дезінформаційної кампанії, спрямованої на розкол суспільства.

Результат:

Здобувачі зможуть розпізнавати ознаки гібридного політичного впливу.

Вміння оцінювати загрози інформаційному простору держави.

Формування навичок розробки контрзаходів у сфері стратегічних комунікацій.

Дискусія:

Обговорити баланс між свободою слова та інформаційною безпекою під час війни.

Порівняти традиційні та цифрові інструменти політичних маніпуляцій.

Розглянути роль когнітивної безпеки у захисті державності.

Тема 13. Політичний екстремізм, тероризм та радикалізм: механізми державного реагування

Завдання:

Визначити сутнісні ознаки та форми політичного екстремізму й тероризму.

Скласти опис: вид екстремізму — ідеологічне підґрунтя — інститути протидії.

Проаналізувати правові механізми заборони діяльності радикальних організацій.

Результат:

Здобувачі зможуть розмежовувати радикалізм, екстремізм та тероризм.

Вміння аналізувати причини радикалізації політичних рухів.

Формування навичок оцінювання ефективності антитерористичної політики держави.

Дискусія:

Обговорити грань між правом на радикальний протест та екстремістською діяльністю.

Порівняти силові та превентивні методи боротьби з тероризмом.

Розглянути ризики стигматизації певних суспільних груп у контексті протидії екстремізму.

Тема 14. Тінізація політики та політична корупція як фактори руйнування державного механізму

Завдання:

Проаналізувати вплив політичної корупції на ефективність державного

	<p>управління.</p> <p>Скласти схему: форма тіньового впливу — корупційний ризик — механізм антикорупційного контролю.</p> <p>Розглянути кейс конфлікту інтересів у вищих ешелонах влади.</p> <p>Результат:</p> <p>Здобувачі зможуть ідентифікувати корупційні ризики в політичному процесі.</p> <p>Вміння розуміти загрозу олігархізації та клептократії для суверенітету.</p> <p>Формування навичок застосування інструментів забезпечення прозорості та доброчесності.</p> <p>Дискусія:</p> <p>Обговорити причини неефективності антикорупційних інституцій у перехідних демократіях.</p> <p>Порівняти легальний лобізм та тіньовий вплив на ухвалення державних рішень.</p> <p>Розглянути вплив політичної корупції на обороноздатність держави.</p> <p>Тема 15. Стратегії зміцнення державності та політичної стійкості України в умовах глобальних викликів</p> <p>Завдання:</p> <p>Визначити стратегічні пріоритети розвитку політичної системи України.</p> <p>Скласти інтегровану схему: виклик державності — інституційна реформа — очікуваний безпековий ефект.</p> <p>Підготувати аналітичне резюме щодо шляхів зміцнення суспільної стійкості.</p> <p>Результат:</p> <p>Здобувачі зможуть систематизувати знання з курсу для розробки стратегій охорони державності.</p> <p>Вміння обґрунтовувати напрями державних реформ.</p> <p>Формування готовності до професійної діяльності в умовах криз та трансформацій.</p> <p>Дискусія:</p> <p>Обговорити перспективи євроатлантичної інтеграції як гарантії збереження державності України.</p> <p>Порівняти моделі повоєнного політичного відновлення.</p> <p>Розглянути роль національної стійкості як ключового фактора стабільності.</p>
	Усього за навчальною дисципліною

5.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються завдання для самостійних робіт до 19 тем.

Критерії оцінювання:

Змістовність, відповідність темі та вимогам оформлення – 1 бал.

Максимальна кількість балів за одиницю самостійної роботи – 1 бал.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу по курсу – 19 балів.

Зміст завдань для самостійної роботи здобувача (СРЗ)

№ п/п	Зміст самостійної роботи здобувача вищої освіти	Форми контролю СРЗ
1	Тема 1. Політологія як наука: об'єкт, предмет, категорії	Презентація

	<p>та функції в системі національної безпеки</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати еволюцію політичної думки щодо розуміння безпеки держави. Скласти порівняльну таблицю ключових політологічних парадигм (реалізм, лібералізм, конструктивізм) та їхнього підходу до трактування загроз національній безпеці.</p> <p>Підготувати короткий огляд ролі політичного прогнозування в умовах сучасних криз та пояснити його практичне значення для зміцнення обороноздатності держави.</p>	результатів
2	<p>Тема 2. Політична влада: сутність, механізми здійснення та проблема легітимності</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Розглянути історичний або сучасний приклад делегітимації влади. Проаналізувати причини (соціальні, економічні, політичні) та наслідки такого процесу для державного суверенітету.</p> <p>Скласти структурну схему: «Джерела легітимності влади в демократичній державі та фактори її втрати», визначивши ключові індикатори суспільної недовіри.</p>	Презентація результатів
3	<p>Тема 3. Держава як базовий інститут політичної системи суспільства</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Дослідити концепцію «неспроможної держави» (failed state). Визначити ключові критерії інституційної неспроможності та проаналізувати їх на обраному міжнародному прикладі.</p> <p>Підготувати аналітичний висновок щодо того, які інституційні запобіжники та механізми існують в Україні для недопущення руйнування державного апарату під впливом кризових чинників.</p>	Презентація результатів
4	<p>Тема 4. Політичні режими та їх вплив на забезпечення державного суверенітету</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Здійснити порівняльний аналіз впливу демократичного та авторитарного режимів на оперативність та якість ухвалення рішень у сфері національної безпеки.</p> <p>Скласти таблицю сильних та слабких сторін кожного політичного режиму в контексті їхньої здатності мобілізувати ресурси та реагувати на зовнішню збройну агресію або гібридні загрози.</p>	Презентація результатів

5	<p>Тема 5. Політичні еліти та лідерство у процесах ухвалення державно-управлінських рішень</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати роль неформальних лідерів, експертного середовища та груп інтересів у процесі формування політичного курсу держави.</p> <p>Підготувати аналітичний огляд ризиків, які несе закритість та незмінність політичної еліти для національної стійкості, та запропонувати механізми забезпечення її ефективної ротації на основі меритократичних принципів.</p>	Презентація результатів
6	<p>Тема 6. Політична система суспільства: структура, функції та закономірності розвитку</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Застосувати системну макромодель Д. Істона до аналізу конкретної сучасної політичної кризи (на вибір здобувача).</p> <p>Скласти схему «вхід — конверсія — вихід — зворотний зв'язок», визначивши, на якому саме етапі функціонування політичної системи відбувся збій, що призвів до ескалації кризи та зниження ефективності державного управління.</p>	Презентація результатів
7	<p>Тема 7. Громадянське суспільство та правова держава як гарантії конституційного ладу</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Дослідити роль громадських організацій та волонтерських рухів у функціонуванні сектору безпеки і оборони України.</p> <p>Проаналізувати один із механізмів демократичного цивільного контролю (наприклад, громадські ради при міністерствах або антикорупційні ініціативи) та підготувати висновок щодо його дієвості та впливу на прозорість державних органів.</p>	Презентація результатів
8	<p>Тема 8. Політичні партії, партійні та виборчі системи в механізмі представництва інтересів</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати феномен «політичного популізму» як технології здобуття влади. Скласти таблицю: ознаки популістської риторики — ризики для ефективності державного управління — механізми протидії.</p> <p>Підготувати короткий огляд впливу олігархічних фінансово-промислових груп на діяльність політичних партій та визначити наслідки цього впливу для конституційного ладу.</p>	Презентація результатів
9	<p>Тема 9. Політична культура та ідеологія як чинники</p>	Презентація

	<p>консолідації нації</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Дослідити концепт «громадянської релігії» або об'єднавчої національної ідеї як фундаменту політичної стійкості суспільства.</p> <p>Підготувати аналітичний огляд деструктивного впливу тоталітарного ідеологічного спадку на сучасну політичну культуру та окреслити шляхи формування сучасної демократичної політичної ідентичності громадян України.</p>	результатів
10	<p>Тема 10. Політичні конфлікти та кризи: природа, типологія та технології врегулювання</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Розглянути приклад глибокого внутрішньополітичного конфлікту та проаналізувати його за класичною фазовою моделлю: латентна фаза — ескалація — кульмінація — розв'язання.</p> <p>Оцінити ефективність застосованих методів врегулювання кризової ситуації (силові, компромісні, консенсусні) та їхній довгостроковий вплив на збереження політичної стабільності.</p>	Презентація результатів
11	<p>Тема 11. Концептуальні засади охорони державності: національні інтереси та державний суверенітет</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати актуальні документи стратегічного планування (Стратегію національної безпеки України) в частині захисту державного суверенітету та конституційного ладу.</p> <p>Виписати та систематизувати ключові національні інтереси у внутрішньополітичній сфері, а також визначити перелік найактуальніших загроз їх реалізації на сучасному етапі.</p>	Презентація результатів
12	<p>Тема 12. Гібридні війни та інформаційно-психологічний вплив як загрози політичній стабільності</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Дослідити кейс проведення деструктивної інформаційно-психологічної спеціальної операції (ІПСО), спрямованої на делегітимацію державної влади. Проаналізувати використані ворожі наративи та цільові аудиторії.</p> <p>Скласти практичну пам'ятку-рекомендацію для державних службовців щодо ідентифікації та ефективної протидії політичній дезінформації в медіапросторі.</p>	Презентація результатів
13	<p>Тема 13. Політичний екстремізм, тероризм та радикалізм:</p>	Презентація

	<p>механізми державного реагування</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Скласти класифікацію сучасних форм політичного екстремізму та визначити соціально-економічні передумови їх виникнення.</p> <p>Проаналізувати передовий міжнародний досвід (країн ЄС або США) щодо превентивної боротьби з радикалізацією суспільства та підготувати висновок про можливості його адаптації та імплементації в правове поле України.</p>	результатів
14	<p>Тема 14. Тінізація політики та політична корупція як фактори руйнування державного механізму</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Розглянути інститут цивілізованого лобізму та його принципову відмінність від політичної корупції.</p> <p>Скласти порівняльну таблицю «Легальне лобіювання vs Тіньовий політичний вплив», визначивши організаційно-правові механізми, які б дозволили вивести процеси узгодження політико-економічних інтересів у прозоре легальне поле.</p>	Презентація результатів
15	<p>Тема 15. Стратегії зміцнення державності та політичної стійкості України в умовах глобальних викликів</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Скласти комплексне SWOT-аналітичне дослідження поточного стану політичної системи України в умовах сучасних кризових викликів.</p> <p>Визначити сильні та слабкі сторони інститутів влади, а також систематизувати ключові можливості та загрози для збереження та зміцнення української державності у повоєнний період.</p>	Презентація результатів

Реферат є формою самостійної роботи здобувача, метою якої є поглиблення та засвоєння знань з дисципліни «Політологія та охорона державності».

Тему реферату здобувач визначає за першою буквою за списком групи.

В окремих випадках здобувач може самостійно запропонувати та розробити тему реферату, попередньо обговоривши її з викладачем.

Структура, зміст і тема рефератів визначаються програмою курсу, що зумовлює таку послідовність роботи:

вибір теми;

розробка плану;

ознайомлення з рекомендованою літературою;

написання та оформлення роботи.

При написанні реферату та його оформленні варто керуватися такими критеріями:

- обґрунтування вибраної теми;
- опрацювання відповідної літератури;
- наявність авторського розділу;
- наявність списку використаних джерел.

Цитати та статистичні матеріали слід обов'язково супроводжувати посиланнями на джерела інформації, які мають бути відображені у списку використаних джерел. Посилання на інформаційні джерела необхідно подавати по тексту у квадратних дужках, наприклад [15, с. 74], 15 – це порядковий номер джерела у списку літератури, а 74 – сторінка із вказаного джерела.

Реферат має складатися із вступу (актуальність теми, предмет, об'єкт, мета, завдання), основної частини (визначення проблеми та послідовне її розкриття), висновків та списку використаних літературних джерел.

Загальний обсяг реферату – до 20 машинописних сторінки формату А4 з 14 шрифтом та інтервалом 1,5, із полями (верхнє/нижнє – 2 см, лівє – 3 см, правє – 1 см.).

Слід мати на увазі, що головною вимогою до реферату є розкриття суті питань, а не кількість сторінок.

Теми рефератів

Теми рефератів:

- 1 Політологія як наука в системі забезпечення національної безпеки України.
- 2 Політична влада: сутність, ресурси та механізми легітимації.
- 3 Криза політичної легітимності як загроза державному суверенітету.
- 4 Держава як базовий інститут політичної системи: еволюція функцій в умовах глобалізації.
- 5 Суверенітет держави: сучасні виклики та механізми інституційного захисту.
- 6 Вплив форми державного правління на ефективність управління системою національної безпеки.
- 7 Унітарний та федеративний територіальний устрій: переваги та ризики для територіальної цілісності.
- 8 Політичні режими сучасності: порівняльний аналіз демократії та авторитаризму в контексті стійкості.
- 9 Трансформація політичних режимів та ризики дестабілізації державної системи.
- 10 Авторитарні тенденції в умовах воєнного стану: межі допустимого втручання.
- 11 Роль політичної еліти у забезпеченні функціональної стійкості державного механізму.
- 12 Механізми рекрутування політичних еліт та їхній вплив на стан національної безпеки.
- 13 Політичне лідерство в кризових умовах: моделі поведінки та ефективність управління.
- 14 Деградація управлінської еліти як чинник послаблення державного суверенітету.
- 15 Структура та функції політичної системи суспільства в контексті забезпечення внутрішньої стабільності.
- 16 Механізми адаптації політичної системи до зовнішніх і внутрішніх дестабілізаційних загроз.
- 17 Громадянське суспільство як суб'єкт охорони конституційного ладу держави.

- 18 Демократичний цивільний контроль за сектором безпеки і оборони: українські реалії та міжнародний досвід.
- 19 Роль волонтерських та громадських рухів у зміцненні національної стійкості України.
- 20 Політичні партії як інститути представництва інтересів: безпековий вимір.
- 21 Вплив виборчих систем на політичну стабільність та рівень поляризації суспільства.
- 22 Політичний популізм як загроза ефективному державному управлінню.
- 23 Фінансово-промислові групи та їхній тіньовий вплив на державні політичні інститути.
- 24 Політична культура суспільства як фундаментальна основа національної безпеки.
- 25 Роль ідеології у процесах консолідації нації під час збройної агресії.
- 26 Деструктивні ідеологічні впливи та організаційно-правові методи їх нейтралізації.
- 27 Національна ідея як чинник формування стійкої та незалежної державності.
- 28 Природа політичних конфліктів та їхній дестабілізаційний потенціал для країни.
- 29 Технології врегулювання внутрішньополітичних криз: вітчизняний та міжнародний досвід.
- 30 Інституційні механізми досягнення політичного компромісу в умовах поляризованого суспільства.
- 31 Концептуальні засади охорони державності: нормативно-правове та організаційне забезпечення.
- 32 Ієрархія та пріоритетність національних інтересів у внутрішньополітичній сфері.
- 33 Конституційно-правові механізми захисту територіальної цілісності та недоторканності України.
- 34 Гібридна війна як комплексний інструмент руйнування політичної стабільності держави.
- 35 Інформаційно-психологічні спеціальні операції в політичному просторі: методи реалізації та протидії.
- 36 Дезінформація та маніпуляції масовою політичною свідомістю як загроза конституційному ладу.
- 37 Стратегічні комунікації органів державної влади в умовах інформаційної агресії.
- 38 Когнітивна безпека громадян як новий вимір охорони державності у цифровому суспільстві.
- 39 Політичний екстремізм: сутність, форми прояву та соціально-економічні передумови виникнення.
- 40 Радикалізація суспільних настроїв як системний виклик органам національної безпеки.
- 41 Політичний тероризм: еволюція загроз та інституційні механізми державного реагування.
- 42 Міжнародний досвід протидії політичному екстремізму та можливості його імплементації в Україні.
- 43 Тінізація політичних процесів як фактор критичного послаблення державного апарату.
- 44 Політична корупція: сутність, механізми руйнівного впливу та антикорупційні стратегії.
- 45 Олігархізація та клептократія як фундаментальні загрози суверенітету та незалежності держави.
- 46 Цивілізований лобізм як альтернатива тіньовому впливу: шляхи легалізації політичного представництва.
- 47 Стратегії зміцнення державної стійкості України в умовах глобальних геополітичних викликів.
- 48 Євроатлантична інтеграція як політичний чинник збереження та розвитку української державності.

49 Інституційні політичні реформи в Україні: безпековий вимір повоєнного державного відновлення.

50 Національна стійкість суспільства як головний нематеріальний ресурс захисту державності.

1

5.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Проведення модульного контролю з дисципліни «Політологія та охорона державності».

здійснюється у формі тестового завдання.

Тестові завдання стосуються термінології, функцій, принципів та особливостей адміністративного судочинства.

Запитання формулюються з урахуванням принципів:

Лаконічність: чіткі та стислі формулювання.

Завершеність: відповіді охоплюють всі аспекти запитання.

Гомогенність: правильні та неправильні варіанти відповіді логічно та граматично подібні.

Вибірковість: питання стосуються суттєвих аспектів вивченого матеріалу.

Завдання передбачають вибір одного правильного варіанта з трьох запропонованих.

Кожне тестове завдання оцінюється в **1 бал**. (1 бал – відповідь правильна; 0 балів – відповідь неправильна).

Загальна максимальна можлива кількість балів за модульну контрольну роботу - 15 балів.

Час на виконання.

На виконання всього контрольного завдання відводиться **30 хвилин**.

Мінімальний поріг.

Для успішного складання модульного контролю здобувач повинен набрати не менше 10 балів (60% від максимальної кількості).

Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

Бали	Процент виконання	Результат
14-15	-100%	Зараховано
13	83-90%	
12	76-82%	
11	60-75%	
10	60-67%	
0-9	< 60%	Не зараховано

5.4 Індивідуальні завдання та критерії їх оцінювання

До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в заліково-екзаменаційну відомість (але не більше **89 балів** в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

5.5 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Екзамен. Відбувається згідно з «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ ВНЗ МАУП» <https://maup.com.ua/assets/files/yakist/studcentr/polozhennya-pro-sistemu-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-zdobuvachiv-vishhoi-osviti.pdf>

Орієнтовний перелік питань для комплексного контролю:

- 1 Розкрийте об'єкт та предмет політології як наукової дисципліни.
- 2 Охарактеризуйте місце політології в системі наук про національну безпеку.
- 3 Визначте основні функції політичної науки та їхнє практичне значення.
- 4 Поясніть методологічні підходи до вивчення політичних процесів.
- 5 Розкрийте роль політичного аналізу у прогнозуванні загроз національній безпеці.
- 6 Охарактеризуйте понятійно-категоріальний апарат політичної науки.
- 7 Розкрийте сутність поняття політичної влади та її характерні ознаки.
- 8 Охарактеризуйте ресурси політичної влади та їхню класифікацію.
- 9 Поясніть механізми здійснення державної влади в сучасному суспільстві.
- 10 Розкрийте концепцію легітимності політичної влади та її типи.
- 11 Проаналізуйте причини та наслідки кризи легітимності державної влади.
- 12 Охарактеризуйте співвідношення легальності та легітимності в кризових умовах.

- 13 Визначте сутність та ключові ознаки держави як політичного інституту.
- 14 Розкрийте внутрішні та зовнішні функції сучасної держави.
- 15 Охарактеризуйте концепцію державного суверенітету та його складові.
- 16 Поясніть вплив форм державного правління на процес ухвалення управлінських рішень.
- 17 Проаналізуйте форми територіального устрою держави та їхній вплив на національну безпеку.
- 18 Розкрийте ознаки та наслідки явища інституційної неспроможності держави.
- 19 Розкрийте сутність поняття політичного режиму та критерії його класифікації.
- 20 Охарактеризуйте базові ознаки демократичного політичного режиму.
- 21 Поясніть особливості функціонування авторитарних політичних систем.
- 22 Визначте специфіку тоталітаризму та його вплив на суспільство і людину.
- 23 Проаналізуйте процеси демократичного транзиту та загрози консолідації демократії.
- 24 Охарактеризуйте ризики авторитаризації влади в умовах захисту національних інтересів.
- 25 Розкрийте поняття політичної еліти та її роль у функціонуванні державного механізму.
- 26 Охарактеризуйте системи та канали рекрутування політичної еліти.
- 27 Поясніть сутність політичного лідерства та його типологію.
- 28 Проаналізуйте вплив стилю політичного лідерства на формування стратегічного курсу держави.
- 29 Визначте причини та наслідки деградації управлінської еліти для стійкості держави.
- 30 Охарактеризуйте роль неформальних лідерів та груп інтересів у політичному процесі.
- 31 Розкрийте сутність та структуру політичної системи суспільства.
- 32 Охарактеризуйте інституційну та нормативну підсистеми політичної системи.
- 33 Поясніть функції політичної системи та закономірності її розвитку.
- 34 Проаналізуйте механізми адаптації політичної системи до зовнішніх викликів.
- 35 Визначте фактори стабільності та дестабілізації сучасної політичної системи.
- 36 Охарактеризуйте наслідки системної політичної кризи для функціонування держави.
- 37 Розкрийте сутність, структуру та функції громадянського суспільства.
- 38 Охарактеризуйте базові принципи та ознаки правової держави.
- 39 Поясніть механізми взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади.
- 40 Проаналізуйте роль волонтерського руху у зміцненні обороноздатності України.
- 41 Визначте сутність та інструменти демократичного цивільного контролю за сектором безпеки і оборони.
- 42 Охарактеризуйте ризики використання недержавних суб'єктів для підривної діяльності.
- 43 Розкрийте сутність та функції політичних партій у демократичному суспільстві.
- 44 Охарактеризуйте типологію політичних партій та партійних систем.
- 45 Поясніть сутність виборчих систем та їхній вплив на формування інститутів влади.
- 46 Проаналізуйте переваги та недоліки мажоритарної, пропорційної і змішаної виборчих систем.
- 47 Визначте загрози політичного популізму для ефективності державного управління.
- 48 Охарактеризуйте ризики впливу фінансово-промислових груп на діяльність політичних партій.
- 49 Розкрийте сутність та структуру політичної культури суспільства.
- 50 Охарактеризуйте типи політичної культури та їхній вплив на стабільність держави.
- 51 Поясніть роль політичної ідеології у процесах суспільної консолідації.
- 52 Проаналізуйте вплив базових ідеологій на формування політики національної безпеки.

- 53 Визначте механізми протидії деструктивним ідеологічним впливам.
- 54 Охарактеризуйте значення національної ідеї для формування стійкої державності України.
- 55 Розкрийте природу, структуру та типологію політичних конфліктів.
- 56 Охарактеризуйте основні фази розвитку політичного конфлікту.
- 57 Поясніть сутність політичної кризи та її дестабілізаційний потенціал.
- 58 Проаналізуйте технології врегулювання внутрішньополітичних конфліктів.
- 59 Визначте роль політичного компромісу та консенсусу в досягненні суспільної стабільності.
- 60 Охарактеризуйте межі застосування державного примусу для подолання політичних криз.
- 61 Розкрийте сутність охорони державності та її місце в системі національної безпеки.
- 62 Охарактеризуйте об'єкти та суб'єкти охорони державності України.
- 63 Поясніть нормативно-правові та інституційні засади захисту конституційного ладу.
- 64 Проаналізуйте систему національних інтересів у внутрішньополітичній сфері.
- 65 Визначте ключові загрози державному суверенітету на сучасному етапі.
- 66 Охарактеризуйте правові механізми протидії колабораціонізму та сепаратизму.
- 67 Розкрийте політичний вимір гібридної війни як інструменту агресії.
- 68 Охарактеризуйте сутність та механізми реалізації інформаційно-психологічних спеціальних операцій.
- 69 Поясніть вплив дезінформації на рівень довіри суспільства до інститутів влади.
- 70 Проаналізуйте організаційні методи протидії деструктивному інформаційному впливу.
- 71 Визначте роль стратегічних комунікацій у захисті національного інформаційного простору.
- 72 Охарактеризуйте значення когнітивної безпеки громадян для збереження політичної стабільності.
- 73 Розкрийте сутнісні ознаки та форми політичного екстремізму.
- 74 Охарактеризуйте політичний тероризм як фундаментальну загрозу національній безпеці.
- 75 Поясніть соціально-економічні та політичні передумови радикалізації суспільства.
- 76 Проаналізуйте правові механізми запобігання діяльності радикальних організацій.
- 77 Визначте роль безпекових інституцій у системі протидії політичному тероризму.
- 78 Охарактеризуйте міжнародний досвід боротьби з екстремізмом і тероризмом.
- 79 Розкрийте сутність та наслідки тінізації політичних процесів у державі.
- 80 Охарактеризуйте політичну корупцію як фактор руйнування державного механізму.
- 81 Поясніть відмінності між легальним політичним лобізмом та тіншовим впливом.
- 82 Проаналізуйте небезпеку олігархізації економіки та політики для суверенітету країни.
- 83 Визначте інституційні механізми забезпечення прозорості та підзвітності влади.
- 84 Охарактеризуйте роль антикорупційних органів у системі захисту державності.
- 85 Розкрийте стратегічні пріоритети розвитку політичної системи України в умовах глобальних викликів.
- 86 Охарактеризуйте політичні аспекти євроатлантичної інтеграції як гарантії збереження державності.
- 87 Поясніть роль інституційних реформ у процесі повоєнного державного відновлення.
- 88 Проаналізуйте значення національної стійкості суспільства для подолання кризових явищ.
- 89 Визначте механізми формування стійкого до загроз суспільно-політичного середовища.

90 Охарактеризуйте перспективи консолідації української нації на основі демократичних цінностей.

1

Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕСТ8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи).	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Політика курсу:

Курс «Політологія та охорона державності» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності згідно Кодексу академічної доброчесності МАУП та Положення про запобігання та виявлення плагіату в наукових та академічних текстах у ПрАТ ВНЗ МАУП, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських (практичних) заняттях, а також виконання завдань для самостійної роботи.

Відпрацювання семінарського заняття може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

В кінці вивчення курсу проводиться модульна контрольна робота 1. Результат модульної контрольної роботи для здобувача, який не з'явився на контрольні заходи, є нульовим. У такому разі, здобувач має можливість повторно виконати модульну контрольну роботу.

Не допустимо: пропуск занять без поважних причин; запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативно-правових актів); списування та плагіат.

Рекомендовані джерела (література):

Базова література:

- 1 Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
- 2 Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
- 3 Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III (Розділ I. Злочини проти основ національної безпеки України). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
- 4 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020>
- 5 Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>
- 6 Мельник Л. М., Дужа І. А., Грек І. М. Політологія: навчальний посібник. – Біла Церква: БНАУ, 2022. – 494 с.
- 7 Пушак Я. Я., Франчук В. І. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення. – Львів: Сполом, 2020. – 418 с.
- 8 Політична безпека: енциклопедія української державності. – Київ: ВУЕ, 2018. – 312 с.
- 9 Кубальський В. Н. Кримінально-правова охорона державного суверенітету. – Науковий вісник УжНУ, 2023, № 3, с. 133–142.
- 10 Іваницька О., Возненко О. Управління державністю в контексті політології. – Журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток», 2022, № 4, с. 55–68.

- 11 Висоцький О. Політична безпека держави в умовах нестабільності міжнародно-політичного середовища. – Науково-теоретичний альманах «Грані», 2021, Том 24, № 2, с. 13–23.

Допоміжна література:

- 1 Федорченко О. С. Особливості правового регулювання охорони державної таємниці. – Журнал «Право і безпека», 2024, № 15, с. 25–37.
- 2 Нікіфоренко В. С. Особливості державної політики у сфері забезпечення національної безпеки. – Журнал «Юридичний вісник», 2019, № 11, с. 45–54.
- 3 Семенюк О. Г. Державна політика та стратегія у сфері охорони державної таємниці. – Журнал «Інформаційна безпека людини, суспільства, держави», 2017, № 2, с. 40–51.
- 4 Іванова Н. Ю., Манелюк Ю. М., Смолянчук В. Ф. Політологія: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення. – Київ: КНЕУ, 2013. – 165 с.
- 5 Кравченко В. І., Робак І. Ю., Громов А. А. Політологія: конспект лекцій для студентів. – Харків: ХНМУ, 2012. – 137 с.
- 6 Яценко О. Політологія України: інституційна і регіональна специфіка. – Київ: НБУ, 2010. – 256 с.
- 7 Тертичка В. Аналіз державної політики та політологія: навчальна дисципліна і наука. – Київ: НАДУ при Президентові України, 2004. – 210 с.
- 8 Іщенко М. П. Політологія: навчальний посібник для студентів ЗВО. – Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2004. – 388 с.
- 9 Аналіз державної політики: підручник / Романов В., Рудік О., Брус Т. – Київ: Основи, 2001. – 238 с.
- 10 Політична аналітика та прогнозування: навч. посібник / Ребкало В. А. та ін. – Київ: УАДУ, 2002. – 60 с.
- 11 Функції держави у політичних системах: Політологія: навчальний посібник / Ю. М. Функції. – Київ, 2006. – 192 с.
- 12 Щедрова Г. П., Барановський Ф. В. та ін. Політологія: навчальний посібник. – Київ, 2008. – 215 с.

13 Перегуда Є. В. Політологія: навч. посібник. – Київ, 2011. – 180 с.

Інформаційні ресурси:

- 1 Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
- 2 Законодавство України (Верховна Рада України) – <http://zakon.rada.gov.ua>
- 3 Офіційне інтернет-представництво Президента України – <http://www.president.gov.ua>
- 4 Рада національної безпеки і оборони України – <https://www.rnbo.gov.ua>
- 5 Національний інститут стратегічних досліджень – <https://niss.gov.ua>